

Η ΕΘΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ *

Υπό ΧΡ. ΕΥΕΛΠΙΔΗ

Τὴν οἰκονομικὴν διάρθρωσιν τῆς Χώρας μᾶς δείχνουν ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ κατανομὴ τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ αὐτῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ αἱ πηγαὶ προελεύσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματός της. Εἰς τὸ Ἰσραὴλ 17,7 % τοῦ πληθυσμοῦ ἀσχολεῖται μὲ τὴν γεωργίαν, τὰ δάση καὶ τὴν ἀλιείαν, 20,9 % μὲ τὴν βιομηχανίαν, τὴν βιοτεχνίαν, τὰ μεταλλεῖα καὶ τὰ λατομεῖα, 11,2 % μὲ δημόσια ἔργα, οἰκοδομικὴν καὶ ὀργανισμοὺς κοινωφελοῦς χρήσεως (ὑδάτος, ἠλεκτρισμοῦ κλπ.) 12,5 % μὲ τὸ ἐμπόριον, τὰς τραπεζὰς καὶ τὰς ἀσφαλίσεις, 6,4 % μὲ τὰς μεταφορὰς καὶ τὴν διαχείρισιν τῶν ἀγαθῶν καὶ 31,3 % μὲ τὴν ὑγείαν, τὴν ἐκπαίδευσιν, τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας καὶ τὰ ἐλεύθερα ἐπαγγέλματα.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀριθμῶν ἐμφαίνεται :

α) Ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τοὺς συναφεῖς κλάδους καταγινόμενων (πρωτογενὲς ἀπασχόλησις) εἶναι μικρὸς, κατώτερος καὶ ἀπὸ τὸν ἄγροτικὸν πληθυσμὸν, διότι μέρος αὐτοῦ ἀπασχολεῖται εἰς ἀγροτικὰς βιομηχανίας καὶ βιοτεχνίας, αἱ ὁποῖαι ἀνελήφθησαν κυρίως ἀπὸ τοὺς διαφόρου μορφῆς ἀγροτικούς συνεταιρισμοὺς καὶ τὰ κοινόβια χωρία, ὥστε νὰ παρέχεται ἐργασία εἰς τὰ μέλη τους καθ' ὅλον τὸ ἔτος.

β) Ὅτι ἡ ἐκβιομηχάνησις τῆς Χώρας εἶναι ἔντονος, ἀφοῦ μάλιστα αἱ ἐγκατασταθεῖσαι εἰς τὸ Ἰσραὴλ βιομηχαναίαι εἶναι τελειοποιημέναι, χρησιμοποιοῦσαι μικρὸν σχετικῶς ἐργατικὸν προσωπικὸν καὶ φθάνουσαι συχνὰ τὸν αὐτοματισμὸν. Ἐν τούτοις, παρὰ τὴν μεγάλην βιομηχανίαν, ὑφίσταται ἀκόμη ἱκανὸς ἀριθμὸς βιοτεχνῶν, κατανεμημένων εἰς 24.000 ἐργαστήρια, καὶ οἱ ὁποῖοι καταγίνονται πρὸ πάντων εἰς ἐργασίας ἀπαιτούσας καλλιτεχνικὴν εἰδίκευσιν (ἔπιπλα, κεντήματα, ραπτική κλπ.).

γ) Ὁ ἀριθμὸς τῶν καταγινόμενων εἰς τὴν τριτογενῆ ἀπασχόλησιν εἶναι ἰσχυρὸς καὶ δύναται νὰ συγκριθῇ μὲ τὸ ποσοστὸν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, τῆς ὁποίας ἡ γενικὴ οἰκονομικὴ ὀργάνωσις ἐχρησίμευσεν ἄλλωστε ὡς πρότυπον εἰς τὸ Ἰσραὴλ. Ἄλλ' ἔδῳ ὁ κρατικὸς παρεμβατισμὸς εἶναι πλέον ἔντονος, δικαιολογῶν τὸν μεγάλον ἀριθμὸν τῶν ἀσχολουμένων εἰς τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν Ὄργανισμῶν Δημοσίου Δικαίου.

* Ἀνακοίνωσις γενομένη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐταιρείαν Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν τῆν 28ην Μαρτίου 1958 (Ἔκτῃ 1957/58).

Ἄσπρον ἀφορᾷ τὸ ἔθνικὸν εἰσόδημα τοῦ Ἰσραήλ, τοῦτο προέρχεται ἀπὸ τῶν κάτωθι πηγῶν εἰς ἑκατομμύρια Ἰσραηλινῶν λιρῶν :

	1955	1956	1957
Γεωργία καὶ συναφεῖς κλάδοι	213	281	22,98
Βιομηχανία καὶ μεταλλεῖα	372	438	20,63
Οἰκοδομαὶ καὶ δημόσια ἔργα	129	130	6,60
Κοινωνικαὶ ὑπηρεσίαι	30	37	1,71
Μεταφοραὶ	140	164	7,74
Ἐμπόριον, τράπεζαι, ἔργεῖοι ἰδιοκτησία καὶ ἄλλαι ὑπηρεσίαι	567	667	31,43
Κράτος καὶ ὄργανισμοὶ Δημ. Δικαίου	338	420	19,31
	1.789	2.137	100.--

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ποσῶν θὰ πρέπει νὰ ἀφαιρεθοῦν αἱ γενόμεναι εἰς ξένους πληρωμαί, ἀνεληθοῦσαι εἰς 37 ἑκατ. τὸ 1955 καὶ εἰς 45 ἑκατομ. τὸ 1956, ἦτοι ἀπομένει ἔθνικὸν εἰσόδημα 1.752 ἑκατομ. διὰ τὸ ἔτος 1955 καὶ 2.092 διὰ τὸ ἔτος 1956, ἔναντι 1.435 διὰ τὸ 1954. Τοῦτο ἐπομένως παρουσιάζει σημαντικὴν καὶ σταθερὰν ἀύξησιν ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος καὶ ἀντιστοιχεῖ εἰς πλεόν τῶν 1.000 Ἰσραηλινῶν λιρῶν, ἦτοι εἰς ἀνω τῶν 450 δολλαρίων κατὰ κεφαλὴν κατοίκου. Τὸ εἰσόδημα τοῦτο εἶναι ἀνώτερον ὄλων τῶν χωρῶν τῆς Ἀσίας, ἀλλὰ καὶ τῶν πλείστων τῶν χωρῶν τῆς Ἀνατολ. Εὐρώπης καὶ τῶν Βαλκανίων. Παρουσιάζει ὁμως τὴν ἰδιωτικὴν, ὀφειλομένην κυρίως εἰς τὴν ἀνασυγκροτικὴν ἀπόδοσιν ἐξ ἐξωθεν πόρων, ὅτι μόνον 40 % αὐτοῦ προέρχεται ἀπὸ πρωτογενεῖς καὶ δευτερογενεῖς πηγὰς (γεωργία, βιομηχανία, βιοτεχνία κλπ.).

Πρὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Κράτους τοῦ Ἰσραήλ, τὸ πλεῖστον τῶν γαιῶν ποὺ ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ τὴν ἐγκατάστασιν ἐποίκων ἀνήκον εἰς τὸ Ἐθνικὸν Ἑβραϊκὸν Ἰδρυμα (Keren Kayemeth le Yisrael), τὸ ὁποῖον ἐνοικίαζε αὐτὰς διὰ 49 ἔτη εἰς τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ τὰς καλλιεργήσουν. Ἐπίσης ἰδρύθη ἀπὸ τοῦ 1870 καὶ ἡ Γεωργικὴ Σχολὴ τοῦ Μιλκὲ-Ἰσραήλ (ἡ Ἑλπίς τοῦ Ἰσραήλ), πλεῖστον τῆς Ἰάφρας, πρὸς τεχνικὴν μόρφωσιν τῶν ἐποίκων. Μὲ τὴν ἰδρύσιν τοῦ Ἰσραήλ ἐγένετο λεπτομερὴς μελέτη τῶν γαιῶν καὶ διαχωρισμὸς αὐτῶν εἰς καταλλήλους διὰ γεωργίαν, κτηνοτροφίαν ἢ δάση. Ἡ καλλιεργουμένη ἐκτασις ἀπὸ 1.650.000 στρέμματα ἀνήλθεν εἰς 3.825.000 καὶ ἀνεδασιώθησαν 221.600 στρέμματα, ἐπὶ πλεόν τῶν 800.000 στρεμμάτων φυσικῶν δασῶν ποὺ ὑπάρχουν εἰς τὴν χώραν.

Εἰδικὴ προσπάθεια μετεβλήθη διὰ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ ὕδατικοῦ ζητήματος, ἀφοῦ μάλιστα, ὅπως ἐλέχθη ἀνωτέρω, τὸ ἥμισυ τοῦ Ἰσραήλ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἔρημικὰς γαίας. Ὁὗτω ἐντὸς δεκαετίας αἱ ἀρδευόμεναι γαίαι ἀπὸ 300.000 στρέμματα καταλαμβάνουν σήμερον 1.100.000 στρέμματα καὶ ὑπο-

λογίζεται ότι θα φθάσουν εντός τριετίας τα 1.725.000 στρέμματα. Προς τούτο χρησιμοποιούν : α) Τά ύδατα τῶν ποταμῶν καὶ πηγῶν, τὰ ὑπόγεια ὕδατα καὶ τὰ ρέοντα ὕδατα, τὰ ὑποῖα συλλέγουσιν διὰ τεχνητῶν λιμνῶν (μπαράζ). Τὰ ὕδατα αὐτὰ μεταφέρονται διὰ σωληνώσεων εἰς μεγάλας ἀποστάσεις καὶ συχνὰ παρίσταται ἀνάγκη ἀνυψώσεως τῶν δι' ἀντλήσεως, ὅπως π.χ. τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ Γιάρχον. παρὰ τὸ Τέλ-Ἀβίβ, τὰ ὑποῖα ἐχύνοντο ἄλλοτε εἰς τὴν Μεσόγειον, ἀλλὰ σήμερον γονιμοποιῶσιν τὸ βόρειον Νεγκέβ.

Ἡ χρησιμοποίησις τῶν καλλιεργησίμων γαιῶν εἶχεν ὡς ἐξῆς τὸ 1956-57.

Ἀροτραῖαι καλλιέργειαι	2.380.000	στρέμματα
Λαχανικά, πατάτες καὶ ἀραχίδες	285.000	»
Ἑσπεριδοειδῆ καὶ ὄπωροφόρα	600.000	»
Ἰχθυοτροφεῖα	40.000	»
Διάφορα	145.000	»

Ἡ παραγωγή γεωργικῶν προϊόντων εἶχεν ὡς ἐξῆς τὸ 1955—56 :

Κριθὴ καὶ σίκαλις	86.200	τόνοι
Σῖτος	74.000	»
Λαχανικά καὶ πατάτες	323.000	»
Ὅσπρια	9.000	»
Χόρτον κτηνοτροφῆς	1.050.000	»
Ἀραχίδες	14.000	»
Ἄλλοι σπόροι	10.600	»
Καπνός	1.450	»
Σταφυλαί	32.700	»
Μπανάνες	23.500	»
Ἑσπεριδοειδῆ	450.000	»
Ἄλλα φρούτα	20.700	»
Ἐλαῖαι	25.000	»

Τὸ κτηνοτροφικὸν κεφάλαιον ἀπαρτίζεται ἀπὸ 113.650 κεφαλὰς βοοειδῶν, ἐκ τῶν ὁποίων 91.850 εἰσαχθέντα, 265.000 αἰγοπρόβατα, 49.000 ζῶα ἐλέως καὶ 3.650.000 ὄρνιθας. Ἡ παραγωγή εἰς γάλα ἀνήλθεν εἰς 208 ἑκατομ. λίτρας, εἰς αὔγα 510 ἑκατομ. μονάδας καὶ εἰς ἰχθῆς 11.000 τόνους. Σήμερον τὸ Ἰσραήλ, καλύπτει τὰς ἀνάγκας του εἰς γάλα, αὔγα, ὄρνιθας, λαχανικά καὶ πατάτες. Καὶ ἐξάγει ἑσπεριδοειδῆ, μπανάνες, ἀραχίδας, αὔγα, μέλι, λαχανικά, πουλερικά, κ.ά. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀβξήσις τῶν καλλιεργουμένων ἐκτάσεων διὰ βιομηχανικῶν φυτῶν : ἀραχίδος, καπνοῦ, σακχαροῦχων τεύτλων καὶ ἰδίας βέμβιακος. Ἐπίσης γίνεται ὀρυζοκαλλιέργεια εἰς τὰς ἀποξηρανθείσας ἐλώδεις ἐκτάσεις τῆς κοιλάδος τοῦ Χουλέ.

Ἡ ἀνάπτυξις τῆς βιομηχανίας εἰς κάθε χώραν ἐξαρτᾶται πρωτίστως ἀπὸ τὰς ὕλας ποὺ εὐρίσκονται εἰς αὐτήν. Εἰς τὸ Ἰσραήλ, ἐκτὸς τῶν πρώτων ὕλων ποὺ παρέχει ἡ γεωργία, ὑπάρχει μία μεγάλη δεξαμενὴ περιέχουσα ἑκατομμύρια τόννους χημικῶν οὐσιῶν καὶ εἰδικῶς χλωριούχου μαγνησίου, χλωριούχου νατρίου, ποτάσσης καὶ βρωμιούχου μαγνησίου : εἶναι ἡ Νεκρὰ Θάλασσα. Αἱ εἰς τὴν βορείαν ὄχθη αὐτῆς ἐγκαταστάσεις πρὸς ἐκμετάλλευσιν τῶν φυσικῶν τούτων πηγῶν κατεστράφησαν κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πολέμου μετὰ τῶν Ἀράβων καὶ ἐγένετο ἀνάγκη νέων ἐγκαταστάσεων εἰς τὸ νότιον μέρος τῆς λίμνης, εἰς τὰ Σόδομα. Ἡ παραγωγή ἀπὸ 6.500 τόννους τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἐκμεταλλεύσεως (1957) ἔφθασε τοὺς 85.000 τὸ ἐπόμενον.

Εἰς τὸ Νεγκέβ ἀνευρέθησαν ἀφθονοὶ φωσφορίται καὶ εἰς τὴν λίμνην Χοῦλα τύρφη. Οὕτω τὸ Ἰσραήλ εἶναι ἀπὸ τὰς σπανίας χώρας ποὺ ἔχουν τὰς πρώτας ὕλας πρὸς παραγωγὴν τῶν ἀπαιτουμένων διὰ τὴν γεωργίαν των βασικῶν λιπασμάτων : φωσφορικῶν, ἄζωτουχων, καὶ καλιούχων. Ἐπίσης εἰς τὸ Νεγκέβ ὑπάρχει χαλκός, μαγγάνιον, γύψος, χρώμιον καὶ πετρέλαιον, τὸ ὅποιον ὁμως καλύπτει μόνον τὸ $\frac{1}{6}$ ἢ τὸ $\frac{1}{7}$ τῶν ἀναγκῶν τῆς χώρας. Τὴν ἔλλειψιν καυσίμων ἀντικαθιστᾷ ἡ παραγωγή ἠλεκτρισμοῦ, ἡ ὁποία ἀπὸ 329.200 ὠριαῖα χιλιβάττ πρὸ δεκαετίας, ἔφθασε τὸ 1956 εἰς 1.142.600, ἐκ τῶν ὁποίων 340.000 χρησιμοποιοῦνται εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ 255.000 δι' ἀρδεύσεις.

Σοβαραὶ ἐπενδύσεις ἐγένοντο εἰς τὴν βιομηχανίαν, αἱ ὁποῖαι ὑπερέβησαν τὰ 550 ἑκατομ. ἰσραηλ. λιρῶν, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 70 % προῆλθαν ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ. Ἐδόθησαν δύο κατευθύνσεις : Πρῶτον ἡ παραγωγή τῶν βασικῶν εἰδῶν (μεταλλουργεῖα, κεραμικὴ, τσιμέντον) καὶ δεῦτερον ἡ κάλυψις τῶν εἰδῶν καταναλώσεως (τρόφιμα, κλωστικαὶ καὶ χημικαὶ βιομηχανίαι, χαρτί, ἠλεκτρικὰ εἶδη κλπ.) Οὕτω ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή, εἰς τρέχουσαν ἀξίαν, ὑπερέβη τὰ 1.000 ἑκατομ. ἰσραηλινῶν λιρῶν.

Ἐπειδὴ αὕτη εἶναι ἀνωτέρα τῶν καταναλωτικῶν ἀναγκῶν, γίνεται σημαντικὴ ἐξαγωγή βιομηχανικῶν εἰδῶν, ὑπερβαίνουσα τὰ 60 ἑκατομ. ἰσραηλινῶν λιρῶν ἑτησίως. Μεταξὺ τῶν γεωργικῶν ἐξαγωγικῶν βιομηχανικῶν πρέπει νὰ ἀναφέρωμεν τὴν παρασκευὴν χυμῶν ἐσπεριδοειδῶν καὶ τὰς κονσέρβας λαχανικῶν καὶ φρούτων. Ἀξιοσημείωτος ἐπίσης εἶναι ἡ βιομηχανία τῶν ἀδάμαντων, διότι εἰσάγει ἐξωθεν τὴν πρώτην ὕλην, δηλ. τοὺς ἀνεπεξεργάστους ἀδάμαντας, τοὺς ὁποίους καὶ ἐξάγει κάλιν κατόπιν ἐπεξεργασίας, χρησιμοποιοῦσα οὕτω σημαντικὰ ἐργατικὰ ἡμερομίσθια.

Ἡ ἀνάπτυξις τῆς βιομηχανίας ὕλων οἰκοδομικῆς ἐβοήθησε πολὺ τὴν λύσιν τοῦ στεγαστικοῦ ζητήματος τῆς χώρας. Καθότι δὲν πρόκειται περὶ ἀντικαταστάσεως τῶν παλαιῶν οἰκοδομῶν διὰ νέων, ἀλλὰ περὶ παροχῆς στέγης εἰς τοὺς ἀθρόως εἰσερχομένους εἰς τὸ Ἰσραήλ ἐποίκουσ. Ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Κράτους ἀνηγέρθησαν περὶ τὰς 200.000 κατοικίαι, πλὴν ξενοδοχείων, ἐργοστασίων, ἀποθηκῶν κλπ. Ἐκάστη οἰκογένεια, μετὰ παραμονὴν εἰς τὰ προ-

σωρινά στέγαστρα, δύναται ν' αποκτήσῃ παρὰ τῆς κρατικῆς ὑπηρεσίας διαμέρισμα ἀνάλογον μὲ τὰς ἀνάγκας αὐτῆς. Τὸ συνηθισμένον σύστημα στεγάζσεως εἰς τὰς πόλεις εἶναι αἱ πολυκατοικίαι, τὰς ὁποίας κτίζουν συνήθως οἰκοδομικοὶ συνεταιρισμοὶ τῶν ἐνδιαφερομένων, καταλλήλως χρηματοδοτούμενοι.

Αἱ πολυτελεῖς κατοικίαι ἀπαγορεύονται, πλὴν δι' ὄσους εἰσάγουν πρὸς τοῦτο συνάλλαγμα ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ. Καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κατοικεῖ εἰς μικρὸν διαμέρισμα, πού δὲν διαφέρει ἀπὸ ἓνα κοινὸν διαμέρισμα ἐργατικῆς οἰκογενείας. Αἱ πόλεις ὅμως, ὡς σύνολον, ἐκτίσθησαν συμφάνως μὲ πολεοδομικὰ σχέδια καὶ βλέπει κανεὶς οἰκοδομὰς νεωτάτου τύπου, εὐρεῖς δρόμους, πλατείας, κήπους, δενδροστοιχίας καὶ ὠραῖα δημόσια κτίρια.

Εἰς τὴν οἰκονομικὴν τοῦ Κράτους πρόοδον μεγάλως συνέτεινεν ἡ ἀνάπτυξις τῶν συγκοινωνιῶν αὐτοῦ : σιδηροδρόμων καὶ ἀμαξιτῶν δρόμων, οἱ ὅποιοι κατεσκευάσθησαν ἐνίοτε εἰς ἐργημικὰς περιοχάς, ὡς ἡ ὁδὸς πρὸς τὰ Σόδομα, ἐπὶ τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης, ἢ πρὸς τὸν λιμένα τοῦ Ἑλλάθ, ἐπὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Ἐπὶ πλέον ἡ ἐμπορικὴ ναυτιλία τοῦ Ἰσραὴλ γνήθη ἀπὸ 14.000 τόννους, πρὸ δεκαετίας, εἰς 136.000 τόννους. Τέλος δύο ἰσραηλιναὶ ἀεροπορικαὶ ἐταιρεῖαι ἐξυψηρετοῦν τὴν χώραν, ἡ μίξ ἐσωτερικῶς καὶ ἡ ἄλλη τὴν συνδέει μὲ τὸ Ἐξωτερικόν, ἀπὸ τῆς Νέας Ὑόρκης μέχρι τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς.

Ἐὰν ἐξετάσωμεν τὸ ἐξωτερικόν ἐμπόριον τοῦ Ἰσραὴλ παρατηροῦμεν ὅτι αἱ εἰσαγωγαὶ ἀπὸ 253 ἑκατομ. δολλαρίων τὸ 1949 ἀνῆλθον εἰς 364 ἑκατ. τὸ 1956, ἐνῶ αἱ ἐξαγωγαὶ ἀπὸ 30 ἑκατομ. ἔφθασαν εἰς 107 ἑκατομ. Ἡ σχέση δηλ. τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὰς εἰσαγωγὰς ἀπὸ 11,7 % ἀνῆλθεν εἰς 29,5 % ἄλλ' ὑπάρχει ἀκόμα σοβαρὸν ἔλλειμμα τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου. τὸ ὁποῖον δικαιολογεῖται ἀπὸ τὰς δαπάνας τῆς ἀνασυγκροτήσεως τῆς χώρας καὶ τῆς διατροφῆς τῶν μεταναστῶν πού συνέρρυσαν εἰς αὐτὴν πρὶν ἀκόμη γίνουσι παραγωγικοί. Ἀπὸ τὰς εἰσαγωγὰς τοῦ 1956 περίπου 7,4 % ἐκαλύφθησαν διὰ μεταφορᾶς κεφαλαίων καὶ δωρεῶν. Τὰ ὑπόλοιπα 92,6 % ἐπληρώθησαν εἰς ξένον συνάλλαγμα, ἐξ ὧν 45 % ἐδόθησαν ἀπ' εὐθείας 18% ἀπὸ τὰς γερμανικὰς ἐπανορθώσεις. 11 % ὑπὸ μορφήν βοήθειας καὶ 14 % ὑπὸ μορφήν εἰσφορῶν.

Ἡ διάρθρωσις τῶν εἰσαγωγῶν εἶχεν ὡς ἐξῆς ἀπὸ ἀπόψεως οἰκονομικῆς κατανομῆς : Εἶδη ἀμέσου καταναλώσεως 15,6 %, μέσα παραγωγῆς (πρῶται ὕλαι) 46,9 %, κεφάλαια ἐπενδύσεως 26 %, καύσιμα καὶ λιπαντικά 11,5 %. Αἱ εἰσαγωγαὶ αὗται προέρχονται κατὰ 31,7 % ἐκ τῶν Ἡν. Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, κατὰ 17,7 % ἐκ τῆς Δυτ. Γερμανίας, κατὰ 9,9 % ἐκ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας καὶ τὸ ὑπόλοιπον ἐξ ἄλλων διαφόρων χωρῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐξαγωγὰς κατευθύνονται 22,1 % πρὸς τὰς Ἡν. Πολιτείας, 18,1 % πρὸς τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν καὶ ἀκολουθοῦν διάφορα ἄλλα κράτη, κυρίως εὐρωπαϊκά. Ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ κατωτέρω πίνακος τὰ κυριώτερα ἐξαγωγικὰ εἶδη ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἐσπεριδοειδῆ, τῶν ἵποίων ἡ ἐξα-

γωγὴ ἐδιπλασιάσθη κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν, καὶ χυμούς φρούτων, ποὺ προέρχονται κυρίως ἀπὸ τοὺς ἀκαταλλήλους πρὸς ἐξαγωγὴν καρπούς. Ἔπονται οἱ κατειργασμένοι ἀδάμαντες, οἱ ὅποιοι ὅπως εἰσάγονται πρὸς ἐπεξεργασίαν, ἐπομένως ἡ ἐθνικὴ οἰκονομία τοῦ Ἰσραήλ ἐπωφελεῖται μόνον αὐτῆς. Καὶ ἔρχονται κατόπιν διάφορα ἄλλα βιομηχανικὰ κυρίως εἶδη, τὸ σύνολον ὁμῶς τῆς ἀξίας τῶν ὀπείων ὑστερεῖ ἀπὸ τὰ ἐξαγόμενα γεωργικὰ προϊόντα.

Κυριώτεροι ἐξαγωγαὶ (εἰς Ἰσραηλινὰς λίρας) τὸ 1956 :

Ἐσπεριδοειδῆ	40.145.000
Χυμοὶ φρούτων	2.927.000
Ἀραχίδες	1.460.000
Ἀδάμαντες	24.711.000
Τράσματα καὶ ἐνδύματα	5.556.000
Λάστιχα αὐτοκινήτων	3.556.000
Τσιμέντο	2.992.000
Κόντρα-πλακέ	1.804.000
Ὀχήματα μὲ κινητῆρα	1.482.000
Εἶδη φαρμακευτικὰ	1.442.000

Ὅσον ἀφορᾷ ἐιδικώτερον τὸ μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἐμπόριον μένει ἀκόμη μᾶλλον περιορισμένον, ἐν σχέσει μὲ τὴν γεωγραφικὴν μας γειτνίασιν καὶ τὴν μορφήν τῆς οἰκονομίας τῶν δύο χωρῶν, ποὺ συμπληρώνουν κατὰ μέγα μέρος ἢ μία τὴν ἄλλην. Παρουσιάζεται ὁμῶς σοβαρὰ πρόοδος, ἀφοῦ τὸ 1954 αἱ εἰσαγωγαὶ μας ἀπὸ τὸ Ἰσραήλ ἦσαν 560.000 δολλάρια, ἐναντι 650.000 δολλ. ἐξαγωγῶν. Τὸ 1956 αἱ εἰσαγωγαὶ μας ἔφθαναν τὰ 1.060.000 δολλάρια ἐναντι 1.200.000 ἐξαγωγῶν. Καὶ τὸ 1957 ὑπερέβησαν τὰ 2.000.000 δολλάρια ἐναντι 2.220.000 εἰσαγωγῶν.

Ἡ Ἑλλὰς ἐξήγαγεν εἰς τὸ Ἰσραήλ κυρίως : Χαρούπια ἀξίας 400.000 δολλαρίων. Κολοφώνιον 110.000 δολλ. Σουλτανίνα 50.000 δολλ. Καπνὰ 50.000 δολλ. Ἀκατέργαστα δέρματα 90.000 δολλ. Σαρωθρόχορτον 60.000 δολλ. Χημικὰ προϊόντα 15.000 δολλ. Μεταλλεύματα καὶ ὄρυκτὰ 70.000 δολλ. Νήματα βαμβακερὰ 45.000 δολλ. Ὄσπρια 70.000 δολλ.

Τὸ Ἰσραήλ ἐξήγαγεν εἰς τὴν Ἑλλάδα κυρίως : Νεοσοῦς καὶ ὠὰ 250.000 δολλ. Ἀποικιακὰ καὶ λαχανικὰ 80.000 δολλ. Ξυλείαν καὶ κόντρα-πλακέ 350.000 δολλ. Μηχανήματα 80.000 δολλ. Φάρμακα καὶ ἀντιβιοτικὰ 250.000 δολλ. Ἐλαστικὰ αὐτοκινήτων 150.000 δολλ. Καρτοκιβώτια 90.000 δολλ.

Δέον ἀκόμη νὰ σημειωθῆ ὅτι ἀπὸ τοῦ 1958 ἤρχισεν εἰς μεγάλην κλίμακα ἡ εἰσαγωγὴ βάμβακος ἐξ Ἑλλάδος εἰς τὸ Ἰσραήλ, ἡ ὁποία, ἐφ' ὅσον ἐξακολουθήσῃ θὰ προαγάγῃ κατὰ πολὺ τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν, αἱ ὁποῖαι βασιζοῦνται εἰς ἀλληλόχρεον λογαριασμόν (κλήρητι).

Ἡ εἰσαγωγὴ καὶ ἐπεξεργασία διαφόρων πρώτων ὑλῶν πρὸς ἐπανεξαγω-

γην (αδάμαντες, μηχαναί αυτοκινήτων, ξυλεία, κακίο κλπ.), άφίνει εις τήν έθνικήν οικονομίαν του 'Ισραήλ περί τά 40 έκατομ. ισραηλινών λιρών έτησίως. Εις τὸ ποσόν τουτο θά πρέπει νά προσθέσωμεν έτερον περίπου 50 έκατομμύρια από άδήλους πόρους (μεταφορικά, ασφάλεια, τουρισμός). Ούτω μειώνεται σημαντικῶς τὸ έλλειμα του οικονομικοῦ ίσοζυγίου τῆς χώρας.

Εις τήν ανάπτυξιν τῆς οικονομίας του 'Ισραήλ μεγάλως συνέτεινεν ἡ ένθάρρυνσις τῆς επενδύσεως κεφαλαίων εις αὐτήν. 'Ο νόμος διὰ τήν επένδυσιν ξένων κεφαλαίων χορηγεῖ εξαιρετικά πλεονεκτήματα εις τούς διαθέτοντας κεφάλαια, ξένα ἢ καί έγχώρια, πρὸς παραγωγικούς σκοπούς (βιομηχανίας, γεωργικὰς εκμεταλλεύσεις, τουριστικά ξενοδοχεῖα, οικισμούς κλπ.) Ειδικώτερον παρέχεται ἡ εξαίρεσις από τῆς φορολογίας κατὰ τὰ πέντε πρώτα έτη τῆς επιχειρήσεως, ένίστε μάλιστα επί μίαν δεκαετίαν. πριμοδότησις ένισχυμένη ὡς αντίστέγμα του συναλλάγματος καί σημαντικαί μειώσεις του φόρου επί του εισοδήματος, τόνον διὰ τὰς εταιρείας ὅσον καί διὰ τὰ άτομα. Ξένος κεφαλαιοῦχος, μή διαμένων εις τὸ 'Ισραήλ, έχει τὸ δικαίωμα νά εξαγγί, μέχρι 10 % του κεφαλαίου του έτησίως εις τήν αὐτήν τιμήν συναλλάγματος εις τήν όποίαν έγινε ἡ εισαγωγή του. 'Επιτρέπεται μάλιστα καί ἡ υπέρβασις του άνωτέρω ποσοστού εις επιχειρήσεις αναλόγως τῆς ποσότητος του συναλλάγματος που έπρομήθευσαν εις τὸ Κράτος.

Συμφώνως πρὸς τὸν άνωτέρω νόμον ιδρύθη καί ένα 'Εθνικὸν Κέντρον 'Επενδύσεων, με σκοπόν :

α) Νά χορηγή πληροφορίας επί των προβλημάτων που θέτει ἡ τοποθέτησις κεφαλαίων εις τὸ 'Ισραήλ.

β) Νά αποφασίξη εάν μία επιχειρήσις δέον νά θεωρηθῆ ὡς «εγκριμένη» διὰ νά επωφεληθῆ των πλεονεκτημάτων του νόμου.

γ) Νά χρησιμεύη εις τήν επαφήν μεταξύ κεφαλαιοῦχων καί δημοσίων υπηρεσιῶν δι' ὅ,τι άφορᾷ τήν επένδυσιν κεφαλαίων.

'Από τῆς ιδρύσεως του Κέντρου τούτου, τὸ 1950, ενεκρίθησαν ὑπ' αὐτου 800 επιχειρήσεις, ένῶ εις άλλας 700 επιχειρήσεις εδόθησαν ὅχι ὅλαι αἱ ὑπό του νόμου προβλεπόμεναι ευκολίαι, αλλά μόνον ὠρισμέναι ἐξ αὐτῶν. 'Εκ των 800 τούτων επιχειρήσεων αἱ 600 λειτουργοῦν ἤδη, αντιπροσωπεύουσαι ξένον κεφάλαιον 100 περίπου εκατομμυρίων καί έγχώριον 120 εκατομμυρίων. Αἱ ὑπόλοιποι είτε εἶναι ὑπό κατασκευήν είτε έν σχεδίῳ, με κεφάλαια 90 έκατομ., εκ των ὁποίων τὸ ἡμισυ εκ του 'Εξωτερικοῦ.

'Όσον άφορᾷ τέλος τὰ δημόσια οικονομικά, πρέπει νά σημειώσωμεν ὅτι ὑπάρχουν δύο προϋπολογισμοί : Πρώτον ὁ τακτικός, ὁ ὁποῖος περιλαμβάνει τὰ τακτικά έσοδα (φόρους καί δασμούς), που χρησιμοποιοῦνται εις τὰς κανονικὰς δαπάνας των δημοσίων υπηρεσιῶν καί τὰς ανάγκας περιθάλψεως των ἑποίκων, ἔως ὅτου οὔτοι εἶναι εις θέσιν νά ζήσουν εκ τῆς εργασίας των. Δεύτερον ὁ προϋπολογισμός εξοπλισμοῦ διὰ τήν αποκατάστασιν των, με

ἔσοδα ἐξ ἐπιχορηγήσεων, δανείων καὶ δωρεῶν, ἰδίως ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ. Ὁ τακτικὸς προϋπολογισμὸς τοῦ ἔτους 1957-58 ἀνῆρχετο εἰς 635,5 ἑκατομ. ἰσραηλινῶν λιρῶν καὶ ὁ προϋπολογισμὸς ἀποκαταστάσεως εἰς 333,5 ἑκατομμύρια. Ὁ νέος προϋπολογισμὸς (1958-59), ὁ ὅποιος κατετέθη εἰς τὴν Βουλὴν, φθάνει εἰς τὸ συνολικὸν καὶ διὰ τὰ δύο σκέλη ὕψος τῶν 1.183 ἑκατομ. ἰσραηλινῶν λιρῶν καὶ βασιζέται ἐπὶ δύο προϋποθέσεων : Ὅτι θὰ εἰσέλθουν εἰς τὸ Ἰσραήλ 40-50.000 νέοι μετανάσται καὶ ὅτι ἡ εἰσαγωγὴ κεφαλαίων ἀπὸ τὸ Ἐξωτερικὸν θὰ εἶναι ὀλίγον μόνον κατωτέρα ἀπὸ τὸ παρελθὸν οἰκονομικὸν ἔτος.

Τὸ κυριώτερον ἔσοδον τοῦ τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ εἶναι ἡ φορολογία ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος, μὲ προοδευτικὴν κλίμακα φθάνουσαν μέχρις 60% αὐτοῦ. Αἱ πρῶται 1050 λίραι ἀπαλλάσσονται τῆς φορολογίας, καθὼς καὶ πρόσθετον 500 λ. διὰ τὴν σύζυγον, 150 λ. διὰ τὸ πρῶτον παιδί, 300 διὰ τὸ δεύτερον, 325 διὰ τὸ τρίτον καὶ 350 δι' ἕκαστον ἐπὶ πλέον παιδί. Χορηγοῦνται ἐκπτώσεις ἐπίσης διὰ τὰ ἀσφάλιστρα ζωῆς, τὰς συνδικαλιστικὰς εἰσφοράς, τὰς δωρεὰς διὰ φιλανθρωπικοῦ σκοποῦς, καθὼς ἐπίσης καὶ εἰς ὠρισμένας κατηγορίας πολιτῶν : τοὺς ἡλικιωμένους ἄνω τῶν 60 ἐτῶν, τοὺς ἀναπήρους πολέμου καὶ τοὺς φοιτητάς. Οἱ μισθωτοὶ δύνανται ἐπίσης νὰ ἔχουν ἐκπτώσιν 5%. Αἱ ἀνώνυμοι ἑταιρεῖαι καταβάλλουν τὰ 53% τῶν εἰσοδημάτων των, ἤτοι 25% φόρον ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος καὶ 28% φόρον ἐπὶ τῶν ἑταιρειῶν, πλὴν προκειμένου περὶ τῶν «ἐγκριμένων ἐπιχειρήσεων» περὶ ὧν ἀνωτέρω. Διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἐκτάκτων δαπανῶν τῆς ἐκστρατείας τοῦ Σινᾶ ἐπεβλήθη πρόσθετος φορολογία 4-8% ἐπὶ τοῦ κυρίου φόρου εἰσοδήματος.

Ἐς σημειωθῆ τέλος ὅτι κατ' ἔτος τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν ἐκδίδει τὸ «Βιβλίον τῶν Φορολογουμένων». Εἰς αὐτὸ ἀναφέρεται ὀνομαστικῶς ὁ κάθε φορολογούμενος καὶ ἀναγράφονται πλησίον τοῦ ὀνόματός του τὸ ποσὸν τῶν εἰσοδημάτων του καὶ τὸ ποσὸν πού πληρώνει ὡς φόρον εἰσοδήματος. Οὕτως ἐπετεύχθη ἡ μείωσις τῆς φοροδιαφυγῆς καὶ ἐπὶ πλέον δίδεται εἰς τοὺς πολίτας ἡ ἀπόδειξις ὅτι φορολογοῦνται δικαίως, ἀφοῦ οἱ ἔχοντες τὰ ἴδια εἰσοδήματα πληρώνουν τὸν αὐτὸν φόρον.

Ὡς πρὸς τὰς τακτικὰς δαπάνας, τὸ μέγιστον ἐξ αὐτῶν ἀπορροφοῦν αἱ διατιθέμεναι διὰ τὴν ἀμυναν τῆς Χώρας καὶ ἔπονται αἱ δαπάναι διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ διὰ τὴν κοινωνικὴν πολιτικὴν. Εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐπενδύσεων πρωτεύουσαν θέσιν καταλαμβάνει ἡ γεωργία, ἔπειτα ὁ οἰκισμὸς καὶ ἔπονται ἡ βιομηχανία καὶ τὰ μεταλλεῖα, ὅπου δύναται ν' ἀναπτυχθῆ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία. Πρὸς κάλυψιν ὁμοῦ τῶν δαπανῶν τούτων τὸ Κράτος προσφεύγει εἰς δανεισμὸν καὶ ἀπὸ τοῦ πρώτου δανείου τοῦ 1951 διετέθησαν κρατικαὶ ἑμολογίαι ἀξίας περίπου 300 ἑκατομ. δολλαρίων.

Γενικῶς, ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἰσραήλ εἰσῆχθη σύνολον κεφαλαίων εἰς ἕξενον συνάλλαγμα 2.600.000.000 δολλαρίων. Ἐξ αὐτῶν ἄνω τοῦ ἑνὸς δισε-

κατομμυρίου ἐξωδεδόθη διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς χώρας καὶ τὴν ἀποθήκευσιν βασικῶν προμηθειῶν, ἐνῶ τὸ ὑπόλοιπον ἐργησιμοποιήθη διὰ τακτικὰς ἐπενδύσεις. Τὸ σύνολον τῶν τακτικῶν ἐπενδύσεων κεφαλαίων ἀνῆλθεν εἰς 2.800.000.000 δολλάρια. Συνεπῶς ἀπὸ τὸ σύνολον τῶν ἐπενδύσεων ἄνω τοῦ ἡμίσεος περίπου προῆλθεν ἀπὸ τὸ Ἐξωτερικόν καὶ τὸ ὑπόλοιπον ἀπὸ κεφάλαια τῆς ἔθνικῆς ἀποταμιεύσεως. Εἶναι φυσικόν, μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐγχωρίων πόρων, τὰ κεφάλαια ταῦτα νὰ παρουσιάζουν κατ' ἔτος σημαντικὴν αὔξησιν.

Εἰς τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν τοῦ νέου προϋπολογισμοῦ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν γράφει : τρεῖς δρόμοι δύνανται νὰ ὀδηγήσουν εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς οἰκονομικῆς θέσεως τοῦ Ἰσραήλ :

1) Νὰ αὐξηθῇ ἡ παραγωγή διὰ μέσων ποῦ δύνανται νὰ ἐξευρεθῶν ἐπιτοπίως.

2) Νὰ ὑποστηριχθῇ καὶ ἐνθαρρυνθῇ ἡ εἰσοδῆ ἰδιωτικῶν κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ διὰ τῆς παροχῆς λογικῶν κερδῶν καὶ ἐμπιστοσύνης εἰς τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἐπενδύσεων.

3) Νὰ αὐξηθῶν αἱ ἐξαγωγαί, ἵνα φθάσουν κατὰ τὸ προσεγὲς οἰκονομικόν ἔτος τὰ 250 ἑκατομ. δολλάρια. Πρὸς τοῦτο πρέπει ν' αὐξηθῇ ἡ παραγωγικότης τῆς ἐργασίας καὶ νὰ κατέλθῃ τὸ κόστος τῆς παραγωγῆς.

Καὶ ὅμως ἤδη ἡ μέση παραγωγή κατὰ ἐργάτην ἠρῆθη κατὰ 50 %, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἡ πλειονότης τῶν νέων ἐργατῶν μετενάστευσαν εἰς τὸ Ἰσραήλ ἀπὸ ὑπαναπτύκτους χώρας, ὅπου αἱ μέθοδοι ἐργασίας εἶναι πεπαλαιωμένα καὶ ὀπισθοδρομικά.